

nomiske og materielle forhold. Med en sådan inddeling, og specielt med denne relegering af økonomiske og materielle forhold til et blandet slutkapitel, som ikke har været akseptabel siden århundredskiftet, virker bogen urimelig gammeldags, og det er et spørgsmål, om seriens uniformitet er prisen værd.

Heldigvis er indholdet helt up-to-date, og Zöllner overvinder mange af de vanskeligheder, som dispositionen har pålagt ham. Hans opgave har ikke blot bestået i at føre ajour; på mange områder har forskningen siden Schmidt taget helt nye retninger, man behøver blot at nævne et arbejde som Wenskus, Stammesbildung und Verfassung. Zöllner giver en overlegent kompetent redegørelse for forskning og problemer og viser overalt et sikkert og forsigtigt omdømme. Skal enkelte kapitler fremhæves, bør det være kap. IV om den indre udvikling og kap. VI om bosættelsen, mens kap. V om religion og kirke forekommer noget tyndt. Joachim Werners medvirken gælder de arkæologiske områder. Også her er der sket betydelige ændringer i opfattelsen siden Schmidts dage. Et par kort og en stamtavle letter orienteringen, men registret er for dårligt, ganske særligt for en håndbog. Hvornår lærer tyskerne at specificere de enkelte henvisninger ligesom englænderne? At finde navnet Burgund efterfulgt af 23 sidehenvisninger, Gregor af Tours af 45 eller Chlodowech af 35 er lidet kundevenligt.

Niels Lund

E. A. Thompson: The Goths in Spain. Oxford at the Clarendon Press, 1969. xiv + 358 s. 70 sh.

Med *The Goths in Spain* har E. A. Thompson føjet slutstenen til den visigoternes historie han begyndte med afhandlingen *The Visigoths from Fritigern to Euric* (*Historia* 12, 1963) og videreførte med den lille bog *The Visigoths in the Time of Ulfila* (1966). Det er udtrykkelig det gotiske herredømmes og herskerfolks historie han skriver, ikke den romersk-spanske befolkning, og hovedvægten ligger derfor på den politiske og kirkelige udvikling, på krige, konciler, administration, og lovgivning; i et appendiks behandles den byzantinske provins i Sydspanien. Værket bliver derved et kærkomment sidestykke til Jacques Fontaines *Isidore de Séville et la culture classique dans l'Espagne wisigothique* (1959). Med sit bevidst begrænsede sigte opfylder det et savn, idet visigoteriget hidtil, bortset fra kirkehistorien, har været væsentlig ringere udforsket end de øvrige folkevandringsriger. En stor del af fremstillingen bygger på primær forskning i krøniker, love, og konciler; dokumentationen er god, og analysen er til en vis grad indarbejdet i fremstillingen, uden at dette forringer dens læselighed.

Torben Damsholt

Ursula Sezgin: Abu Mihnaf. Ein Beitrag zur Historiographie der umayyadischen Zeit. E. J. Brill, Leiden, 1971. ix + 251 s.

I betragtning af den centrale plads, Abu Mikhnaf (d. 775) indtager i formidlingen af den tidligste tradition om Islams ældste historie, kunde hans arbejde (der